

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ.....	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	6
1. DEĞERLERİMİZ.....	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ.....	9
SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI.....	9
1. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	9
2. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ.....	10
3. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	10
SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	12
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	14
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR.....	15
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	31

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamalarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe ulaşmış bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünlüğünü sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojide temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamaya yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimi etkiler ve bilişsel gelişimden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "BEP" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'de yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

1. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'nın amacı öğrencileri günlük yaşam aktiviteleri sırasında kullanacakları hareket yetkinliği, aktif ve sağlıklı hayat becerileri ile birlikte bireysel ve sosyal becerilerini de geliştirerek III. kademeye hazırlanmalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarını ulaşımları beklenmektedir:

1. Doğru duruş alışkanlığı geliştirir.
2. Temel ve birleştirilmiş hareket becerilerini uygular.
3. Çeşitli spor dallarına hazırlayıcı etkinliklere katılır.
4. Basit kurallı oyun, fiziksel ve sportif etkinliklere katılır.
5. Ritim ve müzik eşliğinde çeşitli fiziksel etkinlikler yapar.
6. Hareket becerileri ile ilgili kavramları fiziksel etkinlik, oyun ve spor alanlarında kullanır.
7. Sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla fiziksel ve sportif etkinliklere düzenli olarak katılır.
8. Bayram, kutlama ve törenlere çeşitli fiziksel etkinlikler ile katılır.
9. Fiziksel ve sportif etkinlikler yoluyla bireysel becerilerini geliştirir.
10. Fiziksel ve sportif etkinlikler yoluyla sosyal becerilerini geliştirir.

2. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler ve fiziksel uygunluk alanları aşağıda sunulmuştur.

- Denge
- Yer değiştirme
- Nesne kontrolü
- Kuvvet
- Dayanıklılık
- Esneklik
- Koordinasyon
- Hız
- Su içi beceriler
- Ritim
- Dans
- Bireysel beceriler
- Sosyal beceriler

3. SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı uygulamasında öğretmenler aşağıda sunulan konuları dikkate almalıdırlar:

1. Programın temel ilkeleri, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerinin motor ve hareket gelişim özellikleri ve okula özgü uyarlamalar dikkate alınmalıdır.
2. Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve etkinlikler belirlenirken diğer derslerle ve gündelik hayatla ilişkilendirmeye özen gösterilmelidir.
3. Paydaş rol ve sorumlulukları, yapılabilecek iş birlikleri dikkate alınmalıdır.
4. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'nın dayandığı temel ilkeler çerçevesinde tüm öğrenme-öğretme süreci yönlendirilmelidir. Bu ilkeler aşağıda sunulmuştur:
  - Öğrencilerin gelişimi bir bütün olarak ele alınmıştır.
  - Öğrencilerin sağlık durumlarını ve bireysel ihtiyaçları dikkate alınmıştır.
  - Günlük yaşamda ihtiyaç duyulan hayat becerilerini destekleyici yapıdadır.
  - Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığını geliştirir.
  - Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır.
  - Eklektik (öğretmen ve öğrenci merkezli) bir yapıdadır.
  - Kaynaştırma/bütünleştirme felsefesine uyumludur.
  - Bireyselleştirmeyi içeren esnek bir yapıdadır.
  - Öğretmen yaratıcılığına dayalıdır.

- Süreç ağırlıklı bir yapıdadır.
  - Eğlenceyle öğrenme ortamı sunar.
  - Öğretmen-aile iş birliğini içerir.
  - Katılımı artırıcı öğrenme ortamı sağlar.
  - Bireysel, eşli ve grupla çalışmalar arasında denge kurar.
  - Değerlere vurgu yapar.
  - Değerlendirme süreci sürekli ve çok yönlüdür.
  - Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığı kazandırır.
5. II. kademedeki orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerinin motor gelişim, hareket ve diğer gelişim özellikleri, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'na ait hedef ve davranışlarının hazırlanmasında temel yol göstericidir. Bu özellikler, öğrenme-öğretme süreçlerinde dikkate alınmalıdır. Gerek duyulduğunda rehberlik ve psikolojik danışmanlık alan öğretmenlerinden danışma desteği alınmalıdır.
6. Program'daki hedef ve hedef davranışlara ulaşmak için öğretmenler, öğrencilerin bireysel özellikleri ile sosyal ve fiziksel çevrelerinin özellikleri doğrultusunda uyarlamalar yapmalıdırlar. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin okul içi ve okul dışı zamanlarda spor ve fiziki etkinliklere katılımını teşvik ederek, hareket yetkinliklerini geliştirmek, aktif ve sağlıklı hayat alışkanlıkları kazandırmak ve bu yolla bireysel ve sosyal becerilerini desteklemek mümkündür. Bu hedeflere ulaşmak için öğretmenler bireysel (öğrencinin tercihleri, öğrenme özellikleri, hareket yeterlilikleri, motivasyonu vb.), sosyal (ebeveyn desteği ve imkânları, kardeş desteği, akran etkileşimi, okul desteği, belediye imkânları, dernek organizasyonları vb.) ve fiziksel çevreye (okuldaki imkânlar, park ve havuz gibi yakın çevredeki olanaklar, eğitim teknolojileri vb.) ilişkin bazı uyarlamalar yapmalıdır. Bu amaçla eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere öğrencinin özelliklerini, sahip olunan sosyal ve fiziki çevreyi (okul ve yakın çevre) gözden geçirerek gerekli düzenlemeler yapmaları önerilmektedir.
7. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler, öğrenme sürecinde farklı yaklaşım, yöntem ve tekniklere gereksinim duymaktadır. Öğretmenlere spor ve fiziki etkinlikler dersindeki hedef davranışların öğretimine ilişkin çeşitli öğretim yöntemleri önerilmektedir. Öğretmen, bazı öğrenciler için aynı anda birden fazla öğretim yöntemi kullanmaya gereksinim duyabilir. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi kapsamında öğretmenler belirlenen hedef ve davranışları kazandırmada "anlatım yöntemi", "yanılsız öğretim", "ayrık denemelerle öğretim", "model olma ile öğretim (gösterip yaptırma yöntemi)", "etkinlik çizelgeleri", "olumlu davranış desteği", "şekil verme" ve "katılım yöntemi" kullanılmalıdır.
8. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersinin hedeflerine ulaşmak için kazandırılacak hedef davranışların diğer derslerle ve hayatla ilişkilendirilmesi önemlidir. Öğrencilerin diğer derslerden kazandığı akademik, sosyal ve iletişim becerilerinin bu ders kapsamında yer verilecek etkinliklere gömülmesi, öğrenilen bilgilerin farklı ortamlarda kullanılmasına olanak vererek genelleme sorununu çözmeye yardımcı olabilir.
- Örneğin; spor ve fiziki etkinlikler dersi içeriğinde yer alan "2.1.13. Müzikli oyunlar oynar." hedefini gerçekleştirirken, müzik ve oyun dersinde yer alan "2.3.2. Geleneksel müzikli çocuk oyunları oynar." hedefi ile ilişki kurularak disiplinlerarası yaklaşıma uygun öğretim gerçekleştirilebilir.

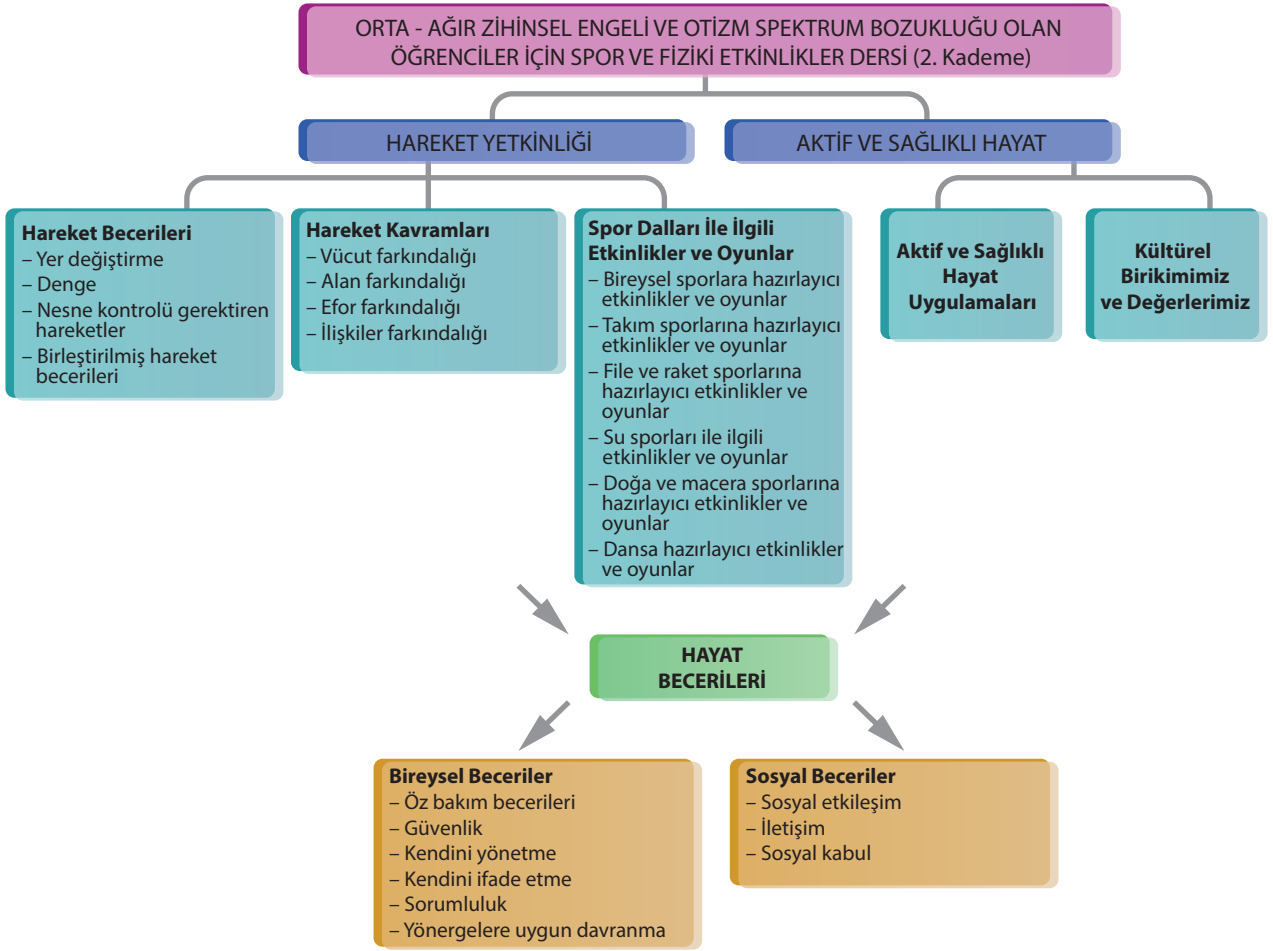
9. Beden eğitimi öğretmeni bu ders kapsamında hedef davranış için seçtiği etkinlikleri veya aynı amacı taşıyan benzerini okul dışı zamanlarda da uygulatmasını aileden isteyerek öğrencisinin sağlıklı hayat alışkanlığı kazanması ve sürdürmesine yardımcı olmalıdır. Bu nedenle öğretmenlerden ailelere, okul dışı zamanlarda çocuklarının fiziksel etkinliklerini sürdürmesi hususunda teşvik edici ve yönlendirici olması beklenmektedir. Bu yönlendirmede öğretmen, ailenin erişebileceği yakın çevresini ve mevcut imkânlarını göz önünde bulundurarak öneriler sunmalıdır. Ayrıca, ailenin önerilen etkinliği çocuğuna uygulatması için etkinlik işlevsel olmalı yani hayatla ilişkilendirilmelidir. Örneğin; kalp-solunum ve dolaşım sistemleri ve kas kuvvet ve dayanıklılığını arttırıcı etkinlik olarak bisiklete binmeyi öneren öğretmen aileye bu etkinliğin çocuk için yararlarını açıklayarak çocuğun hayatıyla ilişkilendirir. Öğretmen aileye bu etkinliğin yararlarını "bisiklete binme çocuğunuzun bacak kaslarının kuvvetini arttırmaya, nabzını arttırarak kalp-solunum ve dolaşım sistemlerinin güçlenmesine, el-göz-ayak koordinasyonunun gelişmesine, karar verme, vücut ve hareket farkındalığının artmasına ve öz güveninin gelişmesine yardımcı olur" diye açıklar. Bu nedenle beden eğitimi öğretmeni öğrencilerinin okul dışı zamanlarında katılabilecekleri yakın çevresinde ulaşılabilir etkinlikler önererek, derste yapılan uygulamaların yaşamla ilişkilendirmesini yapabilir.
10. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı hedeflerine ulaşabilmek için kişisel (öğrenci, beden eğitimi öğretmeni, aile, yönetici, antrenör, vb.) ve kurumsal paydaşların (okul, Millî Eğitim Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Üniversite, Belediye, Özel Sporcular Federasyonu, İl Sağlık Müdürlüğü vb.) iş birliği içerisinde olması önemlidir. Bu iş birliğinde özellikle okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir.
11. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi kapsamında öğrencilerin hareket ve öğrenme özellikleri bireysel farklılıklar gösterdiğinden, beden eğitimi öğretmenlerinin çeşitli uyarlamalar yapmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle okul yöneticileri dersin yapılacağı spor salonu, sınıf, okul bahçesi gibi alanlarda çeşitli düzenlemeler yapılmasına destek sunmalıdır.
12. Spor ve fiziki etkinliklerle ilgili okul bünyesinde bulunmayan imkânların (örneğin, yüzme havuzu, spor salonu, rekreasyon alanları, ulaşım hizmetleri, ders kapsamında kullanılan spor malzemeleri vb.) Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, belediye ve üniversite gibi kurumsal paydaşlar tarafından sağlanarak okul içi ve okul dışı zamanlarda öğrencilerin kullanımına açılması, fiziksel etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve toplumsal ortamlara katılımları için oldukça önemlidir. Okulda olmayan bu imkânların paydaşlar yoluyla sağlanması için Millî Eğitim Müdürlüğü, okul yönetimi ve beden eğitimi öğretmeni arasında koordinasyon ve iş birliği olmalıdır.

SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik hazırlanmış olan İkinci Kademe Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı bireylerin dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik düzenlenmiştir. Öğretim programında yer alan öğrenme alanları "hareket yetkinliği ile aktif ve sağlıklı hayat" olmak üzere 2 ana başlık altında düzenlenmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Şekil 1. Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

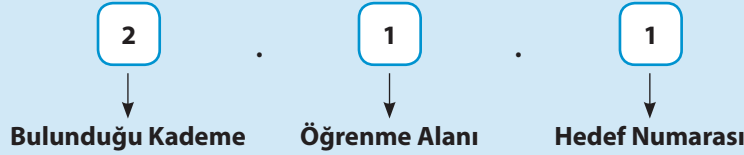

Hareket Yetkinliği: Bu öğrenme alanının amacı basit ve birleştirilmiş hareket becerilerini sergilemede ve bunları oyun ve etkinlikler sırasında kullanmada zorluk yaşayan öğrencilere fiziksel aktivite ortamlarında bağımsız olmalarını ve katılımı sağlayacak düzeyde ilgili hareket becerileri kazandırmaktır. Hareket yetkinliği içerisinde ilk alt öğrenme alanı hareket becerileri olup öğrencinin bir noktadan başka bir noktaya yer değiştirirken, hareket ederken veya olduğu yerde vücut dengesini sağlarken ve herhangi bir nesneyi kontrol ederken gerekli olan hareket becerilerini içermektedir. Bu becerilerin gelişimi, vücudun hareket potansiyelinin daha etkili kullanılmasını sağlamaktadır. Hareket yetkinliği içerisindeki ikinci alt öğrenme alanı hareket becerileri ile ilgili kavramlardır. Bu kavramların öğrenilmesi, öğrencinin vücudunun nasıl hareket ettiğini anlaması açısından önemlidir. Hareket yetkinliğinin üçüncü alt öğrenme alanı spor dalları ile ilgili etkinlikler ve oyunlardır. Bu alt öğrenme alanının amacı öğrencilere akranları gibi bireysel ve takım sporlarıyla ilgili hazırlayıcı etkinlikleri ve oyunları kazandırmaktır.

Aktif ve Sağlıklı Hayat: Bu öğrenme alanında özellikle öğrencilerin sağlıklarını koruma ve geliştirme amacıyla fiziki etkinlik ve sporla ilgili beceriler kazanmaları hedeflenmektedir. Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları alt öğrenme alanında öğrenciler sağlıklarını korumaları için gerekli olan ve en az günde bir saat sürecek oyun, spor ve fiziki etkinliklere ilişkin beceriler sergilemeleri amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, kültürel mirasımızın anlaşılmasında millî bayramların / belirli gün ve haftaların kutlanması öğrencilerin toplumsal

ortamlarda aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığını sürdürmelerini desteklemede önemli diğer bir unsurdur. Bu nedenle Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz alt öğrenme alanında kültürel mirasımızla ilgili becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Tüm bu hedefler doğrultusunda öğrencilerin spor ve fiziki etkinlikler dersi ile hareket yetkinlikleri, aktif ve sağlıklı hayat alanlarında gelişim gösterirken, bireysel ve sosyal becerilerden oluşan hayat becerilerine ilişkin kazanımlar da elde ederler.

Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Hedef**'e ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

Öğrenme alanları tablosunda her bir hedefin altında yer alan açıklama, o hedefin öğretiminde dikkat edilecek özel hususları ifade eder.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Bu bölümde orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programının öğrenme alanlarına göre hedef ve hedef davranış sayıları verilmiştir.

Tablo 1. Öğretim Programının Öğrenme Alanları, Alt Öğrenme Alanları, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
A. Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	18	126
	Hareket Kavramları	4	18
	Spor Dalları İle İlgili Etkinlikler ve Oyunlar	17	90
B. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları	6	22
	Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz	1	3
Toplam		46	259

Tablo 2. Hedeflerin Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımları

Öğrenme alanları	Alt Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor	Toplam
A. Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	-	4	14	18
	Hareket Kavramları	4	-	-	4
	Spor Dalları İle İlgili Etkinlikler ve Oyunlar	-	-	17	17
B. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları	-	4	2	6
	Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz	-	-	1	1
Toplam		4	8	34	46

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	<p>1.1. Rahat duruşu yapar.</p> <p>1.2. Hazır ol duruşu yapar.</p> <p>1.3. Tek ayak üzerinde durur.</p> <p>1.4. Düz bank duruşu yapar.</p> <p>1.5. Ters bank duruşu yapar.</p> <p>1.6. Çömelik duruş yapar.</p> <p>1.7. Tek diz üstü duruşu yapar.</p> <p>1.8. Düz cephe duruşu yapar.</p> <p>1.9. Ters cephe duruşu yapar.</p> <p>1.10. Yan cephe duruşu yapar.</p> <p>1.11. Dört ayak duruşu yapar.</p> <p>1.12. Engel oturuşu yapar.</p> <p>1.13. Sporcu oturuşu yapar.</p> <p>1.14. Çakı duruşu yapar.</p> <p>1.15. Kartal duruşu yapar.</p> <p>1.16. Planör duruşu yapar.</p> <p>1.17. Öne hamle duruşu yapar.</p> <p>1.18. Yana hamle duruşu yapar.</p> <p>1.19. Geriye hamle duruşu yapar.</p> <p>1.20. Köprü duruşu yapar.</p> <p>2.1.1. Temel jimnastik duruşları yapar.</p>	<p>1.1. Rahat duruşu yapar.</p> <p>1.2. Hazır ol duruşu yapar.</p> <p>1.3. Tek ayak üzerinde durur.</p> <p>1.4. Düz bank duruşu yapar.</p> <p>1.5. Ters bank duruşu yapar.</p> <p>1.6. Çömelik duruş yapar.</p> <p>1.7. Tek diz üstü duruşu yapar.</p> <p>1.8. Düz cephe duruşu yapar.</p> <p>1.9. Ters cephe duruşu yapar.</p> <p>1.10. Yan cephe duruşu yapar.</p> <p>1.11. Dört ayak duruşu yapar.</p> <p>1.12. Engel oturuşu yapar.</p> <p>1.13. Sporcu oturuşu yapar.</p> <p>1.14. Çakı duruşu yapar.</p> <p>1.15. Kartal duruşu yapar.</p> <p>1.16. Planör duruşu yapar.</p> <p>1.17. Öne hamle duruşu yapar.</p> <p>1.18. Yana hamle duruşu yapar.</p> <p>1.19. Geriye hamle duruşu yapar.</p> <p>1.20. Köprü duruşu yapar.</p>	<p>Aşamalı yardım</p> <p>Model olma</p> <p>Katılım yöntemi</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
	<p>Dengenin bozulması nedeniyle düşmelere karşı dikkatli olunmalı ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmalıdır. Duruşlar sırasında her an yardım sunma gerekebileceği için öğrenciye yakın durulmalıdır. Öğrenci özelliklerine göre duruşlarda etkinlik süresi bireysel olarak düzenlenmelidir. Diğer yetersizlik grupları veya sendromların eşlik ettiği zihin engeli olan öğrenciler ile çalışırken bedensel hazır bulunuşluk dikkate alınmalı ve öğrenciler zorlanmamalıdır. Köprü duruşu yaptırırken yardımcı araçlar (pilat es topu, sandalye vb.) kullanılmalıdır.</p>			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği		<p>2.1. Grupla jimnastik paraşütünü kaldırır, indirir.</p> <p>2.2. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak sağa doğru yürür.</p> <p>2.3. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak sola doğru yürür.</p> <p>2.4. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak farklı yönlerle koşar.</p> <p>2.5. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak basit oyunlar oynar.</p> <p>2.6. Jimnastik sopası ile öne eğilir.</p> <p>2.7. Jimnastik sopası ile yanlara eğilir.</p> <p>2.8. Jimnastik sopası ile gövdesini sağa-sola çevirir.</p> <p>2.9. Jimnastik sopasını yerden alarak baş üzerine kaldırır.</p> <p>2.10. Baş üzerinde tuttuğu jimnastik sopasını yere koyar.</p> <p>2.11. Jimnastik çemberini tutarak yürür.</p> <p>2.12. Yerde duran jimnastik çemberinin içine girer/çıkır.</p> <p>2.13. Yerde duran jimnastik çemberinin içine girerek çemberi tüm vücudundan geçirir.</p> <p>2.14. Yerde duran jimnastik çemberini alıp baş üzerinden vücutundan geçirir.</p> <p>2.15. Tuttuğu çemberin içinden geçer.</p> <p>2.16. Havuz makarnasını elinin farklı bölümleri ile taşır.</p> <p>2.17. Havuz makarnasının üzerinde öne-geriye-yana yürür.</p> <p>2.18. Havuz makarnası ile basit kurallı oyunlar oynar.</p>	<p>Aşamalı yardım</p> <p>Model olma</p> <p>Katılım yöntemi</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
		<p>3.1. Yerde sağa döner.</p> <p>3.2. Yerde sola döner.</p> <p>3.3. Yerde geriye döner.</p>	<p>Model olma</p> <p>Aşamalı yardım</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
	2.1.3. Çeşitli şekillerde dönüşler yapar.	<p>Öğretmen bu becerilerin öğretiminde model olurken öğrenciye yüzünü değil, sırtını dönmeli ya da hareketi karşıdan yaptırma durumunda, ters ayna kuralı (öğrencinin sağ, öğretmenin soldur) uygulanmalıdır. Bu esnada çocuğun desteğe ihtiyacı varsa başka bir kişiden yardım alınmalıdır. Eğer öğretmen bire bir öğretim yapıyorsa model olma ve fiziksel ipucunu eş zamanlı olarak, öğrenci ile yan yana dururken vermelidir. Dönüş çalışmalarını yaptırırken kurallarda esneklik sağlanmalıdır.</p>		
	2.1.4. Çeşitli şekillerde sıralanmalar yapar.	<p>4.1. Geniş kolda sıra olur.</p> <p>4.2. Derin kolda sıra olur.</p>	<p>Model olma</p> <p>Aşamalı yardım</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
	Geniş ve derin kol komutlarında öğrencinin anlayacağı uygun ifadeler tercih edilmelidir örneğin "Arka arkaya sıraya geç.", "Yan yana sıra ol!"			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.5. Yer değiştirme hareketlerini artan bir doğrulukta yapar.	<p>5.1. Çeşitli şekillerde yürüyüşler yapar.</p> <p>5.2. Yürüyüş bandında uygun tempoda, belirlenen süre kadar yürür.</p> <p>5.3. Çeşitli şekillerde koşular yapar.</p> <p>5.4. Olduğu yerde sıçrama yapar.</p> <p>5.5. Çeşitli engeller üzerinden sıçrama yapar.</p> <p>5.6. Trambolinde sıçrama yapar.</p> <p>5.7. Kayma hareketi yapar.</p> <p>5.8. Adım al-sek hareketi yapar.</p> <p>5.9. Çeşitli şekillerde yuvarlanmalar yapar.</p> <p>5.10. Tırmanma çalışmaları yapar.</p>	<p>Model olma</p> <p>Aşamalı yardım</p> <p>Katılım yöntemi</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
	2.1.6. Denge hareketlerini artan bir doğrulukta yapar.	<p>6.1. Eğilme hareketleri yapar.</p> <p>6.2. Esnetme hareketleri yapar.</p> <p>6.3. Dönme hareketleri yapar.</p> <p>6.4. Atlama-konma hareketleri yapar.</p> <p>6.5. Başlama-durma hareketleri yapar.</p> <p>6.6. Statik-dinamik denge hareketleri yapar.</p> <p>6.7. İtme hareketleri yapar.</p> <p>6.8. Çekme hareketleri yapar.</p>	<p>Model olma</p> <p>Aşamalı yardım</p> <p>Katılım yöntemi</p>	<p>Kontrol listesi</p> <p>Performans kayıt formu</p>
		<p>Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerde parmak ucu yürüyüş çalışmalarından kaçınılmalı, topuk üzerinde yürüyüş çalışmaları yer verilmelidir. Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin trambolin çalışmalarında tekrarlı / yineleyici davranışlar sergilemesi engellenmelidir. Çalışmalar sırasında öğrencinin düşmesine ve yaralanmasına engel olacak güvenlik tedbirleri (öğrenciye müdahale edebilecek mesafede olma, çalışmayı minderle destekleme, zemini uygun hale getirme vb.) alınmalıdır. Yürüyüş bandı hareket halindeyken öğrencinin bant üzerine çıkmasına ya da banttan inmesine izin verilmemelidir. Yürüyüş bandında öğrencinin tek başına çalışmasına izin verilmemelidir. Çalışmalarda etkinlik süresi, hız, mesafe, engel yüksekliği ve sayısı, bireysel olarak düzenlenmelidir.</p>		
				<p>Esnetme hareketleri öncesi hızlı tempoda yürüyüş gibi genel ısınma çalışmaları yaptırılmalıdır. Denge çalışmalarında başlangıçta sunulan fiziksel yardım desteği zamanla azaltılarak öğrencilerin bağımsız denge becerisi sergilemesi sağlanmalıdır. Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere dönme çalışmaları yaptırılırken hareketin tekrarlı / yinelenen davranışa dönüşmesi engellenmeli, yerine alternatif bir denge hareketi yaptırılmalıdır. Down sendromlu öğrenciler için baş-boyun ve bel bölgesini aşırı bükücü esnetme hareketlerinden kaçınılmalıdır.</p>

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.7. Nesne kontrollü hareketleri artıran bir doğrulukta yapar.	7.1. Topa alıştırma çalışmaları yapar. 7.2. Atma çalışmaları yapar. 7.3. Tutma çalışmaları yapar. 7.4. Yakalama çalışmaları yapar. 7.5. Ayakla vurma çalışmaları yapar. 7.6. Yuvarlama çalışmaları yapar. 7.7. Top sürme çalışmaları yapar. 7.8. Durdurma-kontrol çalışmaları yapar. 7.9. Raketle vurma çalışmaları yapar. 7.10. Uzun saplı araçlarla vurma çalışmaları yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.8. Basit birleştirilmiş hareketleri artıran bir doğrulukta yapar.	8.1. En az iki yer değiştirme hareketini birleştirerek yapar. 8.2. En az iki denge hareketini birleştirerek yapar. 8.3. Nesne kontrollü gerektiren en az iki hareketi birleştirerek yapar. 8.4. Yer değiştirme ve denge hareketlerini birleştirerek yapar. 8.5. Yer değiştirme ve nesne kontrollü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar. 8.6. Denge ve nesne kontrollü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar. 8.7. Yer değiştirme, denge ve nesne kontrollü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
<p>Çalışmalar sırasında güvenlik tedbirlerine (göz teması kurma, adımı söyleyerek dikkat çekici uyararı sunma, yeterli fiziksel alan verme, yakın mesafede çalışma vb.) dikkat edilmelidir. Kullanılan araç gereçlerin büyüklüğü, ağırlığı vb. özellikleri öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun olmalıdır.</p>				
<p>Farklı hareket gruplarının birleştirildiği başlangıç çalışmalarında önce basit yer değiştirme, denge ve nesne kontrollü gerektiren hareketler yaptırılmalıdır. İlerleyen süreçlerde daha zor çalışmalara geçilebilir. Başlangıçta öğretmenin desteği daha fazla olmalı ve öğrencilerin desteği azaltılmalı ve öğrencilerin bağımsız çalışmalar sergilemelerini sağlanmalıdır. Hareketlerdeki doğruluğu arttırmak için öğrenci düzeyine uygun parkur ve istasyon çalışmaları tercih edilebilir. Çalışmalar sırasında güvenlik tedbirlerine (fazla hareket becerisi içermeyen parkur ve istasyon çalışmaları oluşturma, çarpma ve düşmelerde sakatlanma riski oluşturmaya malzemeler kullanma vb.) dikkat edilmelidir.</p>				

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	2.1.9. Su içi etkinlikler yapar.	9.1. Su içi etkinliklere uygun giyinir. 9.2. Havuza girmeden önce duş alır. 9.3. Suya uyum becerileri sergiler. 9.4. Suda bireysel oyunlara / grup oyunlarına katılır. 9.5. Çeşitli şekillerde su üzerinde durur. 9.6. Suda kollarını ve bacaklarını hareket ettirir. 9.7. Havuzdan çıktıktan sonra duş alır. 9.8. Günlük kıyafetlerini giyer. 9.9. Havuz ortamında güvenlik becerileri sergiler.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.1.10. Temel hareket becerilerini içeren basit kurallı oyunlar oynar.	10.1. Oyun düzenini alır. 10.2. Oyunun hareketlerini yapar. 10.3. Oyunu kurallarına göre oynar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Başlangıçta seçilen oyunlar öğrencinin seviyesine uygun bir-iki kurallı oyunlar olmalıdır. Zamanla kural sayısı artırılabilir. Oyunlar, öğrencilerin seviyesine uygun olarak seçilmelidir. Oyun seçiminde başlangıçta bireysel oyunlar tercih edilmeli, ilerleyen zamanlarda eşli ve küçük gruplu oyunlara geçilmelidir.	11.1. Sportif oyunlara uygun oyun düzeni alır. 11.2. Oyunun gerektirdiği hareketleri yapar. 11.3. Oyunu esnek kurallara göre oynar.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Başlangıçta seçilen oyunlar öğrencinin seviyesine uygun bir-iki kurallı oyunlar şeklinde olmalıdır. Zamanla kural sayısı artırılabilir. Seçilen oyunların farklı spor dallarına (bireysel, takım, file-raket, macera/ doğa, su sporları ve dansı içeren) hazırlayıcı oyunlar şeklinde olmasına dikkat edilmelidir. Oyunlar öğrencilerin seviyelerine uygun olarak esnek kurallara göre uyarlanmalı ve sonuç odaklı olmamalıdır. Oyun seçiminde öğrencilerin özelliklerine uygun olarak bireysel, eşli veya küçük grupla oyunlar tercih edilmelidir.	12.1. Verilen ritmi / müziği dinler. 12.2. Verilen ritme / müziğe uygun basit ritmik vücut hareketleri yapar. 12.3. Vücut bölümlerini kullanarak ritim çalışması yapar. 12.4. Çeşitli materyaller kullanarak ritim çalışması yapar.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Başlangıçta seçilen oyunlar daha basit, açık, anlaşılır ritimler tercih edilmelidir. Ritim çalışmalarında el, ayak, diz vb. vücut bölümleri kullanılabilir. Nesne ile yapılan ritim çalışmalarında ise küçük sopalara, marakas, çingirak, tef vb. malzemeler kullanılabilir. Ritim çalışmalarında kullanılan müziğin yavaş veya orta hızda olmasına özen gösterilmelidir. İşitsel uyarılara aşırı hassasiyet gösteren otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için müziğin şiddetine dikkat edilmelidir.				

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	2.1.13. Müzikli oyunlar oynar.	13.1. Oyunun hareketlerini sözsüz ve müziksiz olarak yapar. 13.2. Oyunun müziğini dinler. 13.3. Oyunun müziğini mırıldanır / söyler. 13.4. Oyunun hareketlerini müzik eşliğinde yapar. 13.5. Eşle / grupta müzikli oyunlar oynar.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Müzikli oyunlar öğrencilerin seviyesine uygun (örneğin sandalye kapma, balon patlatma, şapkadan kurtul vb.) olarak seçilmelidir. Oyunlarda seçilen müzikler öğrencilerin bildikleri ve dinlemekten zevk aldığı müzikler olmalıdır.				
	2.1.14. Basit şekilde dans eder.	14.1. Basit dans figürleri yapar. 14.2. Verilen müziği dinler. 14.3. Dinlediği müziğe uygun dans figürleri yapar. 14.4. Küçük grupta basit dans koreografisi yapar. 14.5. Çeşitli nesnelere dinlediği müziğe uygun hareket eder.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Dans çalışmalarında öğrencilerin bildiği ve sevdiği müzikler tercih edilmelidir. Başlangıçta az figürlü danslarla başlanarak zamanla figür sayısı artırılabilir. Dans çalışmalarında otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin amaçsız tekrarı / yineleyici davranışlar sergilemesi engellenmelidir. Dans çalışmalarında video gibi görsel desteklerden faydalanılabilir. Dans seçiminde öğrencilerin özelliklerine uygun olarak bireysel, eşli veya küçük grupta çalışmalar tercih edilmelidir. Çalışmalarda malzeme (ponpon, eşarp vb.) kullanımı tercih edilebilir.				
	2.1.15. Basit halk dansları yapar.	15.1. Oyun figürleri yapar. 15.2. Oyun düzenini alır. 15.3. Oyun figürlerini oyun düzeninde yapar. 15.4. Oyunun müziğini dinler. 15.5. Oyunun müziğine uygun figürleri yapar.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
Başlangıç çalışmalarında 2-3 figür içeren halk dansları tercih edilirken, ilerleyen zamanlarda öğrencinin kendi bulunduğu yöreye ait basit halk dansları yapılmalıdır. Öğrencilerin hazırlanmış malzemeler (mendil, kaşık vb.) kullanılabilir. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir.					

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.16. Atletizmde hazırlayıcı çalışmalar yapar.	16.1. Serbest şekilde koşar. 16.2. Hedefe doğru koşar. 16.3. Belirlenen kulvarda koşar. 16.4. Engellerin üzerinden atlayarak koşar. 16.5. Belirlenen çizginin gerisinden yatay sıçrama yapar. 16.6. Önündeki nesnenin üzerinden dikey sıçrama yapar. 16.7. Topları uzağa atma çalışması yapar. 16.8. Çeşitli uzunluktaki nesnelere uzağa atma çalışması yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
		<i>Başlangıçta yapılacak etkinlikler basit ve kolay uygulanabilen etkinlikler olmalı, öğrencilerin gelişimine göre çalışmalar çeşitlendirilmeli ve zorluk derecesi artırılmalıdır. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Etkinliklerde temel tekniklerin detaylı işlenmesinden kaçınılmalı, öğrencilerin seviyelerine göre gerekli uyarlamalar yapılmalıdır. Koşma çalışmaları yapılırken kulvarları belirgenleştirilerek görsel ipuçları kullanılabilir. Engellerin üzerinden atlama çalışmalarında; engellerin sayısında, mesafesinde ve yüksekliğinde öğrencilerin seviyesine uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Çeşitli nesnelere atma çalışmalarında öğrencilerin kendilerine ve arkadaşlarına zarar vermeyecek farklı ebat ve özellikteki nesnelere (köpük roketler, toplar vb.) kullanılabilir. Atma ile ilgili çalışmalarda, güvenli alan oluşturulmalıdır.</i>		
		17.1. Minderde yuvarlanır. 17.2. Üçgen minderde öne takla atar. 17.3. Minderde öne takla atar. 17.4. Step tahtasında hareketler yapar. 17.5. Çemberle hareketler yapar. 17.6. Kurdele ile hareketler yapar. 17.7. İple hareketler yapar. 17.8. Jimnastik sırası üzerinde hareketler yapar. 17.9. Jimnastik barında tutuş çalışmalarını yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	<i>Jimnastik çalışmalarına özgü ısınma çalışmaları yaptırılmamalıdır. Jimnastik sırası ve barı ile yapılan çalışmalarda düşme ve çarpmalara karşı gerekli güvenlik tedbirleri (yeterli fiziksel alan, minder, öğretmen desteği vb.) alınmalıdır. Step tahtalarının ebatları bireyselleştirilmelidir. Step tahtasının olmadığı durumlarda aynı işlevi görebilecek farklı materyaller kullanılabilir. Çalışmalarda kullanılacak materyaller, öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun olmalıdır. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir.</i>			
	2.1.18. Bowling ile ilgili hareket becerileri sergiler.	18.1. Olduğu yerde çeşitli topları çift elle hedefe yuvarlar. 18.2. Olduğu yerde çeşitli topları tek elle hedefe yuvarlar. 18.3. Çizgi gerisinden çeşitli topları adım alarak hedefe yuvarlar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	<i>Çalışmalarda öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (mesafe, lobut sayısı ve büyüklüğü, topun büyüklüğü ve ağırlığı vb.) yapılmalıdır. Yapılan çalışmalarda sakatlanma riskini azaltmak amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir. Çalışmalarda aşırı teknik ayrıntıya girmekten kaçınılmalıdır.</i>			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	2.1.19. Bocce ile ilgili hareket becerileri sergiler.	19.1. Sırası geldiğinde çemberin içerisinde pozisyon alır. 19.2. Sahadaki küçük miskete (pallinoya) bakar. 19.3. Elindeki topu küçük miskete yakın olacak şekilde atar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Çalışmalarında öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (mesafe, hedefin ve topun büyüklüğü vb.) yapılmalıdır. Çalışmalarında aşırı teknik ayrıntıya girmekten kaçınılmalıdır.	20.1. Raket tutuş çalışmaları yapar. 20.2. Raketle topa alışma çalışmaları yapar. 20.3. Atılan topa forehand (el önu) vuruş çalışması yapar. 20.4. Atılan topa backhand (el arkası) vuruş çalışması yapar. 20.5. Servise başlangıç çalışması yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.1.20. Masa tenisine hazırlayıcı çalışmalar yapar.	Hedefe uygun seçilecek etkinlik ve oyunların, hazırlayıcı çalışmalar olmasına dikkat edilmelidir. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Çalışmalarında öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (mesafe, raketin ve topun türü, büyüklüğü, ağırlığı, vb.) yapılmalıdır. Yapılan çalışmalarda sakatlanma riskini azaltmak amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.1.21. Tenise hazırlayıcı çalışmalar yapar.	21.1. Raket tutuş çalışmaları yapar. 21.2. Raketle topa alışma çalışmaları yapar. 21.3. Bırakılan topa forehand (el önu) vuruş çalışması yapar. 21.4. Atılan topa el önu vuruş çalışması yapar. 21.5. Bırakılan topa backhand (el arkası) vuruş çalışması yapar. 21.6. Atılan topa el arkası vuruş çalışması yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Başlangıçta seçilecek etkinlik ve oyunların, hazırlayıcı çalışmalar olmasına dikkat edilmelidir. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Çalışmalarında öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (raketin büyüklüğü ve ağırlığı, mesafe, filenin yüksekliği vb.) yapılmalıdır. Çalışmalarda başlangıçta yavaş giden toplar tercih edilirken, zamanla daha hızlı giden toplar tercih edilebilir. Yapılan çalışmalarda sakatlanma riskini azaltmak amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir.	22.1. Raket tutuş çalışmaları yapar. 22.2. Raketle topa alışma çalışmaları yapar. 22.3. Atılan topa aşırma (clear) vuruşu yapar. 22.4. Servise başlangıç çalışması yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.1.22. Badminton hazırlayıcı çalışmalar yapar.	Hedef 2.1.21. için yapılan açıklamalar dikkate alınmalıdır.			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.23. Yüzme ile ilgili hareket becerileri sergiler.	23.1. Nefes çalışmaları yapar. 23.2. Ayak vurma çalışmaları yapar. 23.3. Kol çalışmaları yapar. 23.4. Suda kayma çalışmaları yapar. 23.5. Çeşitli stillerde yüzer.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Yapılan tüm çalışmalar öğretimin gözetiminde gerçekleştirilmelidir. Öğrencinin havuza giriş ve çıkışında yakın mesafeden kontrolü sağlanmalı, havuz kenarından yürütmesine izin verilmemelidir. Bağımsız yüzme becerileri kazanıncaya kadar çalışmalar öğrencinin boyunu geçmeyecek bir havuzda, öğretmenle bire bir çalışmalar şeklinde yapılmalıdır. Başlangıçta kullanılan yüzme yardımcı materyaller (simit, kolluk vb.) öğrencinin performansına göre aşamalı olarak azaltılmalıdır. Öğrenci tek bir yüzme stili için zorlanmamalı, öğrencinin kendini güvenli hissettiği farklı stillere ait çalışmalar sunulmalıdır. Yüzme stillerinin öğretiminde aşırı teknik çalışmalardan kaçınılmalıdır.			
	2.1.24. Bisiklet sürme ile ilgili hareket becerileri sergiler.	24.1. Bisiklet kaskı, eldiven, dirsek ve diz koruması takar. 24.2. Gidondan tutup yürüyerek bisikleti hareket ettirir. 24.3. Bisiklete binerek sürüş pozisyonu alır. 24.4. Pedal çevirme hareketi yapar. 24.5. Pedal çevirirken dengesini korur. 24.6. Bisiklet sürer.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Pedal çevirme çalışmaları başlangıçta sabit bisiklet ile yaptırılabilir. Bisiklete binme çalışmalarında öğrencinin dengesini kaybedip düşme ihtimali göz önünde bulundurularak öğrenciye müdahale edilebilecek mesafede olunmalıdır. Konforlu ve dengeli sürüş için öğrencinin boyuna uygun bisiklet seçilimi ve ergonomik ayarları (sele yüksekliği topuk pedal üzerindeki diz eklemleri düz eklemleri şeklinde ayarlanmalı) doğru yapılmalıdır. Bisiklet sürme çalışmalarının başında dengeyi sağlamak ve korumak açısından sabit bisiklette doğru oturma ve duruş çalışması yapılmalıdır. Başlangıçta denge çalışmaları yapılırken güvenlik önlemleri alınmalıdır. Başlangıçta denge çalışmaları yapılırken güvenlik önlemleri alınmalıdır.			
	2.1.25. Golf ile ilgili hareket becerileri sergiler.	25.1. Golf sopasını tutar. 25.2. Golf topunu zemin üzerine koyar. 25.3. Topa vuruş pozisyonu alır. 25.4. Golf sopası ile salınım hareketi yaparak topa vurur. 25.5. Vurulan topu takip eder.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.26. Basketbola hazırlayıcı çalışmalar yapar.	26.1. Çeşitli şekillerde top sürer. 26.2. Eşine top atar. 26.3. Atılan topu tutar. 26.4. Duvardaki bir hedefe çeşitli şekillerde pas atar. 26.5. Potaya atış yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.27. Voleybola hazırlayıcı çalışmalar yapar.	27.1. Balon ile paslaşır. 27.2. Filede karşılıklı balon ile paslaşır. 27.3. Parmakları ile topu ileriye gönderir. 27.4. Atılan topa parmak pas yapar. 27.5. Manşet pas ile topu ileriye gönderir. 27.6. Atılan topa manşet pas yapar. 27.7. Alttan servis çalışması yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.28. Hentbola hazırlayıcı çalışmalar yapar.	28.1. Çeşitli şekillerde top sürer. 28.2. Arkadaşına top atar. 28.3. Atılan topu tutar. 28.4. Duvardaki bir hedefe çeşitli şekillerde pas atar. 28.5. Kaleye temel atış yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.29. Futbola hazırlayıcı çalışmalar yapar.	29.1. Duran topa vuruş yapar. 29.2. Topu durdurma çalışmaları yapar. 29.3. Çeşitli şekillerde top sürer. 29.4. Pas çalışmaları yapar. 29.5. Çeşitli şekillerde topa vuruş yapar. 29.6. Kaleye şut atar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	<p><i>Başlangıçta hedefe uygun seçilecek etkinlik ve oyunların, hazırlayıcı çalışmalar olmasına dikkat edilmelidir. Çalışmalarda öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (topun büyüklüğü, ağırlığı, file yüksekliği ve mesafe vb.) yapılmalıdır. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Çalışmalarda aşırı teknik ayrıntıya girmekten kaçınılmalıdır. Yapılan çalışmalarda oluşabilecek kazalar ve sakatlanma riskini azaltabilmek amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir.</i></p> <p><i>Başlangıçta hedefe uygun seçilecek etkinlik ve oyunların, hazırlayıcı çalışmalar olmasına dikkat edilmelidir. Çalışmalarda öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (topun büyüklüğü, ağırlığı, hedef ve kale büyüklüğü ve mesafe vb.) yapılmalıdır. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Çalışmalarda aşırı teknik ayrıntıya girmekten kaçınılmalıdır. Yapılan çalışmalarda oluşabilecek kazalar ve sakatlanma riskini azaltabilmek amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir.</i></p>			

Başlangıçta hedefe uygun seçilecek etkinlik ve oyunların, hazırlayıcı çalışmalar olmasına dikkat edilmelidir. Çalışmalarda öğrencilerin hazır bulunuşluk durumlarına göre gerekli uyarlamalar (topun büyüklüğü, ağırlığı, mesafe, hedef ve kale büyüklüğü vb.) yapılmalıdır. Etkinlikler sırasında öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yeterli dinlenme aralığı verilmelidir. Çalışmalarda aşırı teknik ayrıntıya girmekten kaçınılmalıdır. Yapılan çalışmalarda oluşabilecek kazalar ve sakatlanma riskini azaltabilmek amacıyla yeterli fiziksel alan verilmelidir.

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.30. Fiziksel ve sportif etkinlik ortamlarında güvenli davranışlar sergiler.	30.1. Fiziksel ve sportif etkinlik ortamlarını izinsiz terketmez. 30.2. Fiziksel ve sportif etkinlik ortamlarındaki tehlikeleri fark eder. 30.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde araç gereçleri amacına uygun kullanır. 30.4. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kullandığı araç gereçlere zarar vermez. 30.5. Fiziksel ve sportif etkinlik ortamlarındaki güvenlik uyarılarına uygun davranır.	Olumlu davranışsal destek Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Öğrencilere fiziksel ve sportif etkinliklerde, çalışma alanının (genel alanın) farkına varmalarını sağlayıcı çalışmalar yaptırılmaktadır. Öğrenciler güvenliğe ilişkin kurallara bağlı kalmaları için teşvik edilmektedir. Öğrenciler derste kullanacakları araç gereçleri uygun şekilde taşımaları ve yerlerine koymaları konusunda desteklenmektedir. Çalışmalar sırasında dikkat kaybindan dolayı oluşabilecek olan kazaları önlemek için, etkinliklerde süreye dikkat edilmelidir. Öğrenciler eşli ve grup çalışmalarında mizaçlarına / huylarına, fiziksel özelliklerine (boy, vücut ağırlığı, kuvvet vb.) ve yeteneklerine göre gruplandırılmaktadır.	31.1. Fiziksel ve sportif etkinliklere uygun spor kıyafeti giyer. 31.2. Fiziksel ve sportif etkinliklere uygun spor ayakkabısı giyer. 31.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerden sonra elini, yüzünü yıkar / kurular. 31.4. Fiziksel ve sportif etkinliklerden sonra kıyafetini değiştirir. 31.5. Fiziksel ve sportif etkinliklerden sonra spor ayakkabısını de-ğiştirir.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Öğrencilerin fiziksel ve sportif etkinliklere katılabilmesi için derse uygun kıyafet giyme / çıkarma becerilerini geliştirmeleri istenmektedir. Bu nedenle öğretmen dersin başlangıcında öğrencilere kıyafet değiştirme ile ilgili çalışmalarını deneyimlemeleri için fırsat sağlamaktadır. Bu becerilerin geliştirilmesi için aile ve diğer öğretmenler ile iş birliği içerisinde olunmalıdır. Derste aşırı terleyen öğrencilerin havlu ile terini kontrol altına alma davranışları desteklenmelidir.	32.1. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında içsel uyarılara uygun tepkiler verir. 32.2. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında görsel uyarılara uygun tepkiler verir. 32.3. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında işitsel uyarılara uygun tepkiler verir. 32.4. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında dokunsal uyarılara uygun tepkiler verir.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi Etkinlik çizelgesi	Kontrol listesi Performans kayıt formu Olay kaydı formu
	2.1.32. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kendini yönetme becerileri geliştirir.	Kendisini yeterli düzeyde ifade edemeyen öğrencilerin tuvalet ve su ihtiyacı gibi içsel uyarılarını uygun şekilde iletebilmesi için bazı işaretleri ya da resimleri kullanma becerisi öğretilmelidir. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında kullanılacak dışsal uyarıların (görsel, işitsel ve dokunsal) öğrencilerin bireysel özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmasıdır. Ders sırasında kullanılacak olan dışsal uyarıların öğrencinin günlük yaşamı içerisinde karşılaştığı uyarıların olmasına dikkat edilmelidir. Fiziksel ve sportif etkinliklerin başlangıç çalışmalarında daha çok yönerge ve ipuçları kullanılırken, dersin ilerleyen aşamalarında daha az sayıda kullanıma önem verilmelidir. Eşleştirme ve ayırt etme becerileri gelişen öğrencilerde resim ve yazılı çizimle ilgili öğretim yapılarak öğrencinin daha bağımsız hareket etmesi sağlanabilir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	2.1.33. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kendini ifade etme becerileri gelişmiştir.	33.1. Fiziksel ve sportif etkinliklere ilişkin tercihlerini bildirir / gösterir. 33.2. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında gerektiğinde yardım talep eder. 33.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde nezaket sözcükleri kullanır.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi Fırsat öğretimi	Kontrol listesi Performans kayıt formu Olay kaydı formu	
	Öğretmen fiziksel ve sportif etkinliklerle ilgili yapılacak uygulamalarda, öğrencilerin kendini ifade etme becerilerini kullanma ve geliştirmeleri konusunda hassas olmalıdır. Kendisini yeterli düzeyde ifade edemeyen öğrenciler için yardım talep etme ve tercih belirtme becerilerinin öğretiminde, teknoloji desteğinden faydalanılabilir.				
	2.1.34. Fiziksel ve sportif etkinliklerde aldığı sorumlulukları yerine getirir.	34.1. Fiziksel ve sportif etkinliklere uygun kıyafetlerini getirir / götürür. 34.2. Fiziksel ve sportif etkinlikler ile ilgili araç gereçleri derse getirir / götürür. 34.3. Kullandığı araç gereci yerine koyar. 34.4. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kendisine verilen görevleri yerine getirir. 34.5. Bireyselleştirilmiş fiziksel ve sportif etkinlik programını uygular.	Doğrudan öğretim Etkinlik çizelgesi Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Öğrencinin kıyafet ve araç gereçleri getirmesi sorumluluğu öğretirken hatırlatıcı çizelgeler (görsel ve / veya yazılı) kullanılabilir. Bireyselleştirilmiş eğitim programını takip edebilmek için aile ile iş birliği yapılmalıdır.				
	2.1.35. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kendine verilen yönergeleri yerine getirir.	35.1. Verilen tek basamaklı bireysel yönergeleri yerine getirir. 35.2. Verilen iki basamaklı bireysel yönergeleri yerine getirir. 35.3. Verilen tek basamaklı grup yönergelerini yerine getirir. 35.4. Verilen iki basamaklı grup yönergelerini yerine getirir. 35.5. Verilen basit koşullu yönergeleri yerine getirir.	Ayrıntı denemelerle öğretim	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
Öğrenciler, alıcı dil becerilerinin sınırlı olması nedeniyle yönergeleri takip etmede problem yaşayabilirler. Bu nedenle yönergeler mümkün olduğu kadar kısa, açık ve anlaşılır olmalıdır. Öğretmenler bireysel, grup ve koşullu yönergeleri seçerken öncelikle fiziksel ve sportif etkinlikler dersi kapsamında kullanabilecekleri yönergeleri tercih etmelidir. Öğretmen yönerge vermeden önce öğrencinin dikkatinin kendisinde olduğundan emin olmalıdır. Yönerge verilirken normal bir ses tonu kullanılmalıdır. Aksi takdirde öğrenci söylenene değil sesin şiddetine tepki vermiş olabilir. Yönergelere uyma konusunda ciddi sıkıntı yaşayan öğrenciler için diğer öğretmenlerle ve aile ile iş birliği yaparak bu becerilerin öğretimine önem verilmelidir.					

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	2.1.36. Vücudun bölümlerini tanı.	36.1. Adı söylenen vücut bölümünü gösterir. 36.2. Gösterilen vücut bölümünün adını söyler. 36.3. Vücudunun bir bölümüyle diğer bölümüne dokunur. 36.4. Vücudunun söylenen bölümünü hareket ettirir. 36.5. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında vücut bölümleriyle ilgili verilen yönergeleri yerine getirir.	Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.37. Alan, efor ve hareket ilişkileri farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir.	37.1. Alan farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir. 37.2. Efor farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir. 37.3. Hareket ilişkileri farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir.	Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Alan farkındalığı ile ilgili alan (kişisel-genel alan), yönler (yukarı-aşağı / öne-geriye / sağ-sol), seviyeler (alçak-yüksek), yol (düz, eğimli, dairesel, zikzak), uzamsal (yakın-uzak, geniş-dar) ve ebat (büyük-küçük) kavramları verilmelidir. Efor farkındalığı ile ilgili tempo (hızlı-yavaş) ve güç (güçlü-güçsüz) kavramları verilmelidir. Hareket ilişkileri farkındalığı ile ilgili vücut parçalarıyla (dairese, dar-geniş, salınarak), nesne ve / veya bireyle (üzerinde-altında, içinde-dışında, yakın-uzak, ön-arka, birlikte-ayrı çevresinde, yanında, etrafında), ve eşle-grupla (takip etme, ayırma / karşı, eşler, bireysel, grup) kavramları verilmelidir.	38.1. Gösterilen araç gerecin ismini söyler. 38.2. İsmi söylenen araç gereci gösterir. 38.3. Katılacağı fiziksel ve sportif etkinliğe uygun araç gereç seçer.	Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	2.1.39. Fiziksel ve sportif etkinlikler ile ilgili araç gereçleri tanı.	Fiziksel ve sportif etkinliklerde en çok kullanılan araç gereçlerin öğretiminin yapılmasına dikkat edilmelidir. Araç gereçleri ayırt etme becerilerinin öğretiminde önce türüne, sonra özelliklerine göre ayırt etme yapılmalıdır (örneğin önce top, sonra basketbol topu gibi). Fiziksel ve sportif etkinlik dersi kapsamında araç gereçleri tanıma becerisi çalışılırken görsel desteklerden faydalanılabilir.		
	2.1.39. Temel hareket becerilerini tanı.	39.1. Gösterilen yer değiştirme hareketinin ismini söyler. 39.2. İsmi söylenen yer değiştirme hareketini yapar. 39.3. Gösterilen denge hareketinin ismini söyler. 39.4. İsmi söylenen denge hareketini yapar. 39.5. Gösterilen, nesne kontrolü gerektiren hareketin ismini söyler. 39.6. İsmi söylenen, nesne kontrolü gerektiren hareketi yapar. 39.7. Uyguladığı hareketin ismini söyler.	Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
		İsmi söylenen yer değiştirme, denge ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri az destekle taklit etme ve yapma imkânı sağlanmalıdır.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aktif ve Sağlıklı Hayat	2.2.1. Sağlıkla ilişkili fiziksel uygunluğunu destekleyici fiziksel ve sportif etkinliklere katılır.	1.1. Kalp-dolaşım ve solunum sistemini geliştirici çalışmalar yapar. 1.2. Kas kuvveti ve dayanıklılığını geliştirici çalışmalar yapar. 1.3. Esnekliğini geliştirici çalışmalar yapar. 1.4. Vücut kompozisyonunu destekleyici / geliştirici çalışmalar yapar.	Model olma Aşamalı yardım Etkinlik çizelgesi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Öğrencilerden sağlık durumunu gösteren rapor istenmelidir. Öğrencilere uygulanan tedaviler, kullanılan ilaçlar ve yan etkileri hakkında detaylı bilgi sahibi olmalıdır. Down sendromlu çocuklarda omurga çevresi ile ilgili esneklik geliştirici çalışmalar kontrollü yapılmalıdır. Down sendromlu öğrencilerin maksimal kalp atım hızı ($KAH_{maks.}$) akranlarından daha düşük olabilmektedir. Beden eğitimi öğretmeni bu konuda tedbirli olmalıdır. $KAH_{maks.}$ 'in hesaplanması için aşağıdaki formül kullanılmalıdır. Maksimal Kalp Atım Hızı ($KAH_{maks.}$) = $210 - (0,56 \times Yaş) - 15,5$ Örnek: 12 yaşındaki Down sendromlu bir öğrenci için; $KAH_{maks.} = 210 - (0,56 \times 12) - 15,5$ $KAH_{maks.} = 188$ atım / dakika Down sendromlu olmayan zihinsel engelli veya otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin maksimal kalp atım hızı ($KAH_{maks.}$) hesaplanması için ise aşağıdaki formül kullanılmaktadır: Maksimal Kalp Atım Hızı ($KAH_{maks.}$) = $220 - Yaş$ (yıl) Örnek: 12 yaşındaki otizm spektrum bozukluğu olan bir öğrenci için; $KAH_{maks.} = 220 - 12$ $KAH_{maks.} = 208$ atım / dakika Öğrencilerin etkinliklerin başında erken yorgunluk hissetmesi, etkinliklere karşı olumsuz tutum oluşmasına ve problem davranışların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu nedenle aktivite planlanmasında başlangıçta etkinlik süresi ve şiddeti sınırlı tutulmalı, zamanla yorgunluk oluşturmada süre ve şiddet artırılmalıdır. Kas kuvveti ve dayanıklılığını geliştirici çalışmalarda öğrencinin bireysel özellikleri ve hazır bulunuşluk seviyesi dikkate alınarak kendi vücut ağırlığına (mekik, şnav vb.) dayalı çalışmalara yer verilmelidir. Öğrencilerin periyodik aralıklarla boy ve kilo ölçümleri yapılarak vücut kitle indeksi (VKİ) hesaplamaları yapılmalı ve uzun dönemli takipler için bunlara ait kayıtlar tutulmalıdır.	Doğrudan öğretim Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.2.2. Fiziksel ve sportif etkinliklerde sağlığını korumaya özen gösterir.	2.1. Fiziksel ve sportif etkinliklerde hava şartlarına uygun giyinir. 2.2. Fiziksel ve sportif etkinlikler öncesi ısınma hareketleri yapar. 2.3. Fiziksel ve sportif etkinlikler öncesi, sırası ve sonrasında yeterli su tüketimine özen gösterir. 2.4. Fiziksel ve sportif etkinlikler sonrası soğuma hareketleri yapar.		
	Vücudu daha sonra yapacağı orta şiddetli etkinliklere hazırlamak ve sakatlanmayı önlemek için ısınma çalışmalarına önem verilmelidir. Etkinlikler sırasında yeterli su tüketimi için öğrenciler teşvik edilmelidir. Vücudun toparlanmasını ve günlük aktivitelere uyumunu kolaylaştırabilmek için soğuma çalışmalarına önem verilmelidir. Günlük yaşamda kullanılan ayakkabı tabanlığı vb. işlev artırıcı araç gereçler, fiziksel ve sportif etkinlikler süresince de kullanılmalıdır. Yemeklerden hemen sonra ağır fiziksel ve sportif etkinlikler yapılması için gerekli durumlarda ders programlarının düzenlenmesine yönelik olarak idareye bilgi verilmelidir. Terliyen soğuk içecek tüketiminden kaçınılmalıdır.			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aktif ve Sağlıklı Hayat	2.2.3. Serbest zamanlarında okul içi ve okul dışı fiziksel ve sportif etkinliklere katılır.	3.1. Tercih ettiği fiziksel ve sportif etkinliklere düzenli olarak katılır. 3.2. Kendisine sunulan fiziksel ve sportif etkinliklere düzenli olarak katılır.	Etkinlik çizelgesi Şekil verme	Fiziksel etkinlik kayıt formu
	Aileler, öğrencilerin farklı ortamlarda (havuz, park, doğa vb.) çeşitli etkinliklere (bisiklet, scooter / ternet, binicilik, doğa yürüyüşü vb.) katılabileceği imkânlar sağlanması konusunda bilinçlendirilmelidir. Öğrencilere her gün 30 dakikası orta şiddette olacak şekilde, en az 60 dakika düzenli olarak fiziksel aktivite yapabileceği ortamlar sağlanmalıdır. Öğrencilerin günlük aktivitelerinin takibi için adimsayar, nabız ölçer, vb. araçlar kullanılabilir. Öğrencilerin aklarını ile katılabilecekleri okul dışı fiziksel ve sportif etkinlik ortamları sağlanması konusunda öğretmen, aileler ile iş birliği yapılmalıdır. Serbest zamanlarında çeşitli sebeplerle evde olmak zorunda olan öğrencilere fiziksel ve sportif etkinlik yapabilecekleri teknolojik destekli ortamlar (aktif video oyunlari, oyun konsolu vb.) sunulması konusunda ailelerle iş birliği yapılabilir. Ailelere serbest zamanlarda öğrencilerin fiziksel ve sportif etkinliklere katılımını sağlamaya yönelik bilgiler (fiziksel etkinliğin yararları, öğretim yöntemleri, davranış yönetimi vb.) verilmelidir.	4.1. Adına tepki verir. 4.2. Fiziksel ve sportif etkinliklerde öğretmeni / arkadaşını ile göz teması kurar. 4.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kişisel alanını korur. 4.4. Fiziksel ve sportif etkinliklere iş birliği yaparak katılır. 4.5. Fiziksel ve sportif etkinliklerde öğretmenin / arkadaşının övgüsüne karşılık verir.	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	2.2.4. Fiziksel ve sportif etkinliklerde sosyal etkileşim becerileri geliştirir.		Ayrık denemelerle öğretim Model olma	
	"Adına tepki verme" becerisinin öğretimi, öğrencinin karşısından, yanından, arkasından, uzaktan seslenildiğinde adına tepki verme sırası ile öğretilmelidir. Öğretim sürecinde yönergelerin etkili bir şekilde sunulabilmesi için göz teması kurulması önemlidir. Öğrencilere fiziksel ve sportif etkinliklerde genel ve özel alan farkındalığı ile ilgili çalışmalar yaptırılmaktadır. Arkadaşlık kurmada problemlere sahip olan öğrenciler için bireysel çalışmaların yanında, eşle ve küçük grupta katılabilecekleri fiziksel ve sportif etkinliklere yer verilmesine özen gösterilmelidir.			
	2.2.5. Fiziksel ve sportif etkinliklerde iletişim becerileri geliştirir.	5.1. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında sözlü iletişim becerileri sergiler. 5.2. Fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında sözsüz iletişim becerileri sergiler.	Model olma Fırsat öğretimi Ayrık denemelerle öğretim	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Fiziksel ve sportif etkinlikler, öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte eğlenceli fiziksel aktivitelere katılımı ve sosyalleşmesi için ortam yaratması açısından önemlidir. Bu nedenle fiziksel ve sportif etkinlikler sırasında öğrenciye sözlü ve sözsüz iletişim becerileri sergileyebilecekleri düzenlemeler yapılmalıdır. Tekrarlı konuşmalar işlevsel bir iletişim yolu olmamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin tekrarlı konuşmaları önlenmeli, yerine işlevsel iletişim becerileri öğretilmelidir. Öğrencinin günlük hayatta kullanmış olduğu alternatif iletişim yolları (işaret, resim değiş-tokuş, tablet uygulamaları, bas konuş vb.) varsa, bu yollar kullanılabilir.			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aktif ve Sağlıklı Hayat	2.2.6. Fiziksel ve sportif etkinliklerde sosyal kabul gören davranışlar sergiler.	6.1. Fiziksel ve sportif etkinliklerde sırasını bekler. 6.2. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kendisine zarar verecek davranışlardan kaçınır. 6.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde arkadaşına zarar verecek davranışlardan kaçınır. 6.4. Fiziksel ve sportif etkinliklerde beklenmeyen değişikliklere karşı uyumlu davranışlar sergiler. 6.5. Fiziksel ve sportif etkinliklerde amaçsız tekrarlı davranışlardan kaçınır.	Olumlu davranışsal destek	Anlık zaman örnekleme kaydı
	Öğrencinin ailesinden ve diğer öğretmenlerinden öğrencinin uygun olmayan davranışları konusunda bilgi alınmalıdır. Öğrencinin toplumsal normlara uygun olmayan davranışlarının ortaya çıkarması için gerekli önlemler (ortam düzenlemeleri, etkinlikleri zorluk sırasına koyma vb.) alınmalıdır. Öğrencinin uygun olmayan davranışları varsa mutlaka "davranışın işlevsel analizi" yapıldıktan sonra müdahale sürecine başlanmalıdır. Öğrencinin uygun olmayan davranışları ile ilgili bir davranış değiştirme sürecine yer verilecek öncelikle davranış değiştirme işlemleri yazımlı ve uygulamaya başlamadan önce aile bilgilendirilerek onay alınmalıdır. Problem davranışlarla baş etme sürecinde seçilecek davranış değiştirme yöntemleri en ilimden başlanmalıdır. Değiştirilmeyen problem davranışın yerine konabilecek karışık / alternatif davranış belirlenerek öğretilmelidir. Amaçsız tekrarlanan davranışlar, öğrenmeyi engelleyici ve sosyal kabulü azaltıcı davranışlar kategorisine girildiğinde, problem davranış olarak değerlendirilmelidir. "Beklenmeyen durumlara uygun davranma becerisi" öğretimine destek olması için öğretmen ders rutinlerini sık sık değiştirmelidir.			
	2.2.7. Bayram, kutlama ve törenlere uygun davranışlarla katılım gösterir.	7.1. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nda uygun davranışlar sergiler. 7.2. Anma / kutlama törenleri süresince yapılan etkinlikleri takip eder. 7.3. Anma / kutlama törenlerinde kendine verilen görevleri yerine getirir.	Olumlu davranışsal destek Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Anlık zaman örnekleme kaydı
	Sosyalleşmesi ve topluma kabulü açısından önemlidir. Ancak kalabalık ve gürültülü ortamlarda bulunmak bazı öğrencilerde istenmeyen davranışlar görülmesini artırabilir. Bu nedenle anma / kutlama törenleri sırasında karşılaşılabilecek istenmeyen davranışların azaltılabilmesi için spor ve fiziki etkinlikler dersi süresince önleyici yaklaşıma yönelik (alkış sesine tepki veren öğrenciyi alkış sesine alıştırma vb.) çalışmalar yapılmalıdır. Bu hedef aynı zamanda öğrencinin kendi kültürünü anlaması açısından da önemlidir. Bu nedenle başlangıçta anma, tören ve kutlamalarda pasif olarak da görev alırken, ilerleyen zamanda öğrencinin düzeyine uygun görev ve sorumluluklar verilerek (örneğin basit step gösterisi, halk dansları, mehter gösterisi ya da eğlenceli oyunlar vb.) aktif katılımı sağlanmalıdır. Ayrıştırılmış okullarda eğitim gören öğrenciler için bu tür etkinlikler bir kaynaştırma fırsatı sağlamaktadır. Öğretmenler ve idareciler bayram ve törenlerde öğrencilerin, tipik gelişen davranışları ile birlikte yapacağı etkinlikler planlaması konusunda ortam yaratmalıdır.			

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Spor ve Fiziki Etkinlikler	Kademe : 2
Öğrenme Alanı / Alt Öğrenme Alanı: Hareket Yetkinliği / Hareket Kavramları-Hareket Becerileri	
Konu: Fiziksel ve sportif etkinliklerde kullanılan araç gereçler-Etkinliklerdeki sorumluluklarımız	Süre: 40 dk
BÖLÜM-2	
Hedef / Hedef Davranışlar	2.1.38. Fiziksel ve sportif etkinlikler ile ilgili araç gereçleri tanıır. 38.1. Gösterilen araç gerecin ismini söyler. 38.2. İsmi söylenen araç gereci gösterir. 2.1.34. Fiziksel ve sportif etkinliklerde aldığı sorumlulukları yerine getirir. 34.3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kullandığı araç gereci yerine koyar. 2.1.26. Basketbola hazırlayıcı çalışmalar yapar. 26.1. Çeşitli şekillerde top sürer. 26.2. Eşine top atar. 26.3. Atılan topu tutar.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Doğrudan öğretim, ayrı denemelerle öğretim, model olma.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Farklı büyüklükte basketbol topları, tenis topu, trambolin, basketbol potası, jimnastik çemberi, kullanılacak materyalin görselleri, değerlendirme kayıt formu.
Ortam Düzenlemeleri	Öğretim etkinlikleri, spor salonunda gerçekleştirilecektir. Öğretimi yapılacak materyaller önceden hazırlanır. Trambolin çevresine minder konularak güvenlik önlemi alınır.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Etkinlikte kullanılacak çember ve topların öğrenciler tarafından incelenmesi sağlanır.
Güdüleme	Öğretmen yanında getirdiği görselleri sırayla her öğrenciye uzatır ve bir kart seçmesini ister. Öğrenciden çektiği karttaki araç gereci söylemesini ister. Doğru cevabı bilemeyen öğrencilere sözel ipucu sunar. Doğru cevabı söyleyen tüm öğrenciler arkadaşları tarafından alkışlanır.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş (Hedef Uyaran Sunumu)	-Öğrencilere "çember kapmaca" oyunu oynatılır. Öğrenci sayısından bir eksik sayıdaki çemberler daire düzeninde dizilir. Öğrenciler müzikle çember etrafında hareket ederler. Müzik durdurulduğunda her öğrenci bir çember içine girer. Oyunu kazanan öğrenci, arkadaşları tarafından alkışlanır ve yoklama yapma görevi verilir. -Çember kapmaca oyunundan sonra çemberi yuvarlamaları ve içine girerek bel hizasında tutmaları istenir. Yere konularak içinde dikey sıçrama yapmaları istenir. Sonrasında öğrencilere trambolinde zıplama çalışması yaptırılır.

Uygulama

-Öğrenciler U şeklinde dizildikten sonra tenis topları dağıtılarak ağırlığı, rengi ve şekli ile ilgili bilgiler verilir. Aynı çalışma basketbol topu, trambolin ve çember ile de yapılır. Ardından öğrencilere her bir araç-gereç karışık sırayla sorulur. Örneğin basketbol topu gösterilerek "Bunun adı ne?" denir. Öğrenci doğru cevabı verirse "Basketbol topunu bildin, harika. Hadi, basketbol topunu potaya at!" gibi ifadelerle öğrenci hem övülür hem de bildiği araç gereç ile bir etkinlik yapması istenir. Ders boyunca sadece araç gereci tanıma çalışmaları ile ilgili davranışlar değil, diğer uygun davranışlar da (sırasını bekleme, nezaket ifadeleri / hareketleri sergileme, arkadaşlarını alkışlama, arkadaşına yardım etme vb.) dikkate alınır.

-Çember, tenis topu, basketbol topu ve trambolin görsellerinin olduğu kartlar kapalı olarak sıralanır. Öğrenciden bir kart seçmesi ve karttaki görseli gerçek nesne ile eşleştirmesi istenir. Eşleştirmeden sonra nesnenin adını söylemesi istenir. Öğrencinin doğru cevapları davranışla ilişkilendirilerek övülür.

-Öğrenciler teker teker çağırılarak ismi söylenen araç gereci göstermesi istenir. Bu beceride zorlanan öğrenciye seviyesine göre ipucu sunularak doğru araç gereci göstermesi sağlanır. Örneğin öğretmen doğru araç gereci tanımakta zorlanan öğrenciler için yanıtıcı seçenekleri azaltabileceği gibi araç gerecin ismini söylerken ilişkili kartı göstererek görsel bir ipucu da sunabilir. Ardından gösterdiği araç gereç ile yönergeye uygun etkinlik yapması istenir.

-Öğretmen dersin son bölümünde öğrencilere birer top vererek topu belirlenen noktadan potaya kadar sürmelerini ister. Bu çalışmada temel amaç öğrencileri basketbol ile tanıştırmak olduğundan top sürüşün çok nizami olması önemli değildir. Top sürme çalışmasını tamamlayan öğrenciler ikiye bölünerek eşleştirilir. Öğrencilerden karşısındaki eşine topu atıp tutması istenir. Topu atıp tutma çalışmalarında öğretmen gerektiğinde model olma, fiziksel yardım ve sözel ipucu stratejilerini kullanarak öğrencilerin topu uygun hızda ve uygun yere atmasını sağlar. Topu tutamayan öğrencinin topu gittiği yerden alıp çalışma alanına geri getirmesine de dikkat edilir.

-Etkinlik bitiminde kullanılan araç gereç önceden belirlenen yerlerine öğretmen tarafından konularak model olunur. Sıra ile öğrencilerden adı söylenen araç gereci yerine koyması istenir.

-Tüm yardım ve uyarılara rağmen hedef davranışı sergileyemeyen öğrenciler için hedef davranışa en yakın olan başarılı davranışlar pekiştirilerek davranışa şekil verilir.

BÖLÜM-4**Ölçme ve Değerlendirme**

Öğretim sonunda öğrencilerin hedef davranışları gerçekleştirip gerçekleştirmediği kaydedilir. Öğrenciler hedef davranışları bağımsız olarak yapabildikçe kadar diğer ders saatlerinde de öğretim denemeleri sürdürülür.

Hedef Davranış	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4
1. Gösterilen araç gerecin ismini söyler.				
1.a. Tenis topu				
1.b. Basketbol topu				
1.c. Trambolin				
1.d. Çember				
2. İsmi söylenen araç gereci gösterir.				
2.a. Tenis topu				
2.b. Basketbol topu				
2.c. Trambolin				
2.d. Çember				
3. Fiziksel ve sportif etkinliklerde kullandığı araç gereci yerine koyar.				
3.a. Tenis toplarını yerine koyar.				
3.b. Basketbol toplarını yerine koyar.				
3.c. Çemberleri yerine koyar.				
4. Basketbola hazırlayıcı çalışmalar yapar.				
4.a. Çeşitli şekillerde top sürer.				
4.b. Eşine top atar.				
4.c. Atılan topu tutar.				

